

Beslut 2011

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Naturreservatet Karlsdalsmossen

Norrtälje kommun

Innehållsförteckning

Beslut

Bilagor

Bilaga 1. Beslutslista

Bilaga 2. Skötselplan

Bilaga 1. Skötselkarta

Bilaga 3. Hur man överklagar

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Enheten för naturvård
Ulf Birgersson
08-785 42 76

BESLUT

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Karlsdalsmossen genom utvidgning och namnändring av naturreservatet med namn Långsjöns domänreservat i Norrtälje kommun.

(3 bilagor)

Administrativa uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Karlsdalsmossen
Länstyrelsens objektnummer	0188-02-043
Naturvårdsregister - ID	2000628
Kommun	Norrtälje
Socken	Ununge, Söderby-Karl och Estuna
Natura 2000-områden	Långsjön , områdesbeteckning SE0110103 Karlsdalsmossen , områdesbeteckning SE0110122 (huvudsaklig del av området ingår i reservatet)
Natura 2000-habitat (enl bevarandeplan 2007-02-05)	Dystrofa sjöar och småvatten (3160) Öppna, svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) Västlig taiga (9010) Lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080) Skogsbevuxen myr (91D0)
Natura 2000-arter (enl bevarandeplan 2007-02-05)	Tjäder, <i>Tetrao urogallus</i> (A108) Fiskgjuse, <i>Pandion haliaetus</i> (A094) Tretåig hackspett, <i>Picoides tridactylus</i> (A236) Järpe, <i>Bonasa bonasia</i> (A104) Spillkråka, <i>Dryocopus maritus</i> (A241) Trana, <i>Grus grus</i> (A127) Platt spretmossa, <i>Herzogiella turfacea</i> (1984)
Lägesbeskrivning	Området ligger ca 15 km norr om Norrtälje, 1 km norr Erken.
Topografisk karta	Norrtälje 11J NV
Ekonomisk karta	11J 8a (119 80) Edsbro, 11J 8b (119 81) Järsö
Naturgeografisk region	Region 24, "Svealands sprickdalsterräng med lerslättsdalar och sjöbäcken"
Fastigheter	Vitsjö 5:1, område av,
Markägare	Sveaskog AB
Areal	120 hektar, varav Långsjön 5,5 ha
Reservatsförvaltare	Länstyrelsen

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen att utvidga naturreservatet med namn Långsjöns domänreservat till att omfatta det område som markerats på bifogad karta, bilaga 1. Naturreservatets nya namn ska vara Karlsdalsmossen.

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. beslutar Länsstyrelsen om nya föreskrifter för naturreservatet. De ska ersätta tidigare föreskrifter (i Länsstyrelsens beslut från den 3 december 1996 med dnr 231-1996-10001) och gäller för hela naturreservatet Karlsdalsmossen.

Naturreservatets syfte

Syftet med naturreservatet Karlsdalsmossen är detsamma som syftet i det tidigare beslutet. Syftet ska vara att bevara och skydda Långsjön samt områdets skogar och våtmarker och dess skyddsvärda växt- och djurliv. De livsmiljöer och arter som är grunden för att området har föreslagits till Natura 2000 ska ha en gynnsam bevarandestatus.

Området ska så långt möjligt vara tillgängligt enligt allemansrättsliga principer för naturupplevelser och naturstudier. Vid eventuell konflikt mellan friluftsliv och hotade arter ska naturskyddets intressen ges företräde.

Syftet ska uppnås genom att skogen undantas från skogsbruk och i huvudsak får utvecklas fritt samt att inga anläggningar eller byggnader får tillkomma i reservatet. För att gynna skyddsvärda naturtyper och arter i området bör vissa naturvårdande åtgärder kunna vidtas. Som till exempel röjning och frihuggning, i första hand, i de delar av naturreservatet med yngre skog. Yngre skog återfinns utmed reservatets gränser. Långsjön omges huvudsakligen av våtmarker med en fastmarksdel utmed den södra stranden. Långsjön är en brunvattensjö, det vill säga en sjö med vatten som är brunfärgat av torv och humusämnen från omgivande våtmarker. Skogsmarken i reservatet som omger sjön ska i huvudsak utvecklas fritt vilket för Långsjöns del innebär små och endast gradvisa förändringar genom naturliga processer. Den påverkan som sker genom atmosfäriskt nedfall kommer liksom tidigare att påverka såväl Långsjön som omgivande skogsmark.

Prioriterade bevarandevärden

1. Naturmiljön med de naturtyper (enligt habitatdirektivet, 92/43/EEG) som finns i området, varav *västlig taiga*, *lövsumpskogar av fennoskandisk typ* och *skogsbevuxen myr* bedöms vara av hög prioritet för bevarande inom EU,
2. den biologiska mångfalden med de rödlistade arter som är knutna till den gamla skogsmiljön.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

1. avverka eller skada träd och buskar eller utföra annan skoglig åtgärd, med undantag för naturvårdande åtgärder,
2. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som kan förändra områdets topografi som att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
4. framföra motordrivet fordon annat än traktor eller terrängskoter vid uttransport av fällda hjordjur och vildsvin,
5. anlägga väg eller stig,
6. anordna upplag,
7. uppföra byggnad, mast eller annan anläggning,
8. dra fram mark- eller luftledning,
9. kalka, använda kemiska bekämpningsmedel eller gödningsmedel,
10. införa för området främmande växt- eller djurart,
11. sätta upp skylt, plakat, affisch eller liknande anordning.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar.
2. naturvårdande skogsavverkning, röjning eller gallring enligt bifogad skötselplan. Avverkat virke eller avverkningsrester som av naturvårdsskäl inte bör lämnas på platsen får tillvaratas av markägaren (Sveaskog AB)
3. undersökningar av växt- och djurlivet i reservatet enligt vad som anges i bifogad skötselplan.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att

1. borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på något sätt skada berg, jord eller sten
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
3. gräva upp växter som ris, örter, gräs eller ta bort lavar, mossor eller vedlevande svampar,
4. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder mot åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och dokumentation, och som anges i bifogad skötselplan.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling varvid föreskrifterna i Länsstyrelsens beslut om naturreservatet med namn Långsjöns domänreservat den 3 december 1996, (dnr 231-1996-10001), Stockholms läns författningssamling 01FS 1996:235 upphör att gälla.

Ordningsföreskrifterna under punkt C ovan gäller omedelbart även om de överklagas, i enlighet med 7 kap. 30 § miljöbalken.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning. Skötselplanen har tagits fram med utgångspunkt i skötselplan för det tidigare naturreservatet med namn Långsjöns domänreservat.

Reservatsförvaltare

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Länsstyrelsen i Stockholms län förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet. Inför skötselåtgärder i reservatet ska samråd ske med markägaren.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Upplysningar

I reservatet gäller också övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön. Bland dessa kan nämnas följande:

- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Bestämmelserna i 16 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter om att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti inte får löpa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.
- Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § i miljöbalken.
- Naturreservat omfattar Natura 2000-området Långsjön (SE0110103) och stor del av Natura 2000-område Karlsdalsmossen (SE0110122). För Natura 2000-områdena gäller tillståndsplikt för åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön enligt 7 kap 28 a § miljöbalken. Bevarandeplaner är fastställda för båda Natura 2000-områdena.
- För att plantera ut fisk eller kräftor i ett vattenområde krävs tillstånd av Länsstyrelsen enligt förordningen (SFS 1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Översiktlig beskrivning av området

Naturreservat utgörs av ett barrskogsdominerat område som ingår i nätverket Natura 2000. Området sträcker sig i huvudsak i öst västlig riktning. Topografin och fördelningen av jordarter utgör de naturgivna förutsättningarna för den variation av våtmarks- och skogsmiljöer som finns i området. Omkring en tredjedel av naturreservatet utgörs av sumpskogsmiljöer eller av öppna våtmarker, mossar eller kärr. Karlsdalsmossen är en öppen mosse som successivt övergår i skogsbevuxen våtmark. Långsjön ligger på cirka 21 meters höjd över havet och avvattnas åt väster via våtmarkerna väster om Långsjön och vidare via Gyllkärret och Fansjön, (Skeboåns avrinningsområde). I det barrskogsdominerade området med gammal barrskog finns inslag av lövträd som al, björk och asp. På asp har fynd av almlav rapporterats. Områdets höga naturvärden utgörs av att det är ett större sammanhängande skogsområde med gammal skog med dess variation av skog på fuktig till böt mark (sumpskogar) och skog på frisk till torr mark. Vidare är strukturer som gammal skog med död ved i olika former, olikåldrighet,

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

lång kontinuitet viktiga komponenter som bygger upp området värde. Våtmarkerna kring Långsjön samt Karlsdalsmossen är inte direkt påverkade av dikningar. Eventuellt sker en indirekt påverkan genom de diken som finns i områdets utkanter.

Tidigare reservat

Naturvärdena kring Långsjön med omgivande skogar och våtmarker uppmärksammades tidigt. I ett inspektionsprotokoll från den 11 maj 1957 anförde överjägmästaren bland annat att det kärrartade området kring Långsjön är i det närmaste helt orört och bör fredas mot varje form av dikning och avverkning. Tre år senare, 2 december 1960, inrättades domänreservatet Långsjön. Det omfattade Långsjön och de närmaste omgivningarna på det dåvarande Domänverkets marker. I samband med Domänverkets bolagisering inrättades naturreservatet med namn Långsjöns domänreservat den 3 december 1996. Reservatet omfattade då 16,5 ha varav Långsjön cirka 5,5 ha.

Länsstyrelsens naturvårdsprogram och naturkatalog

Naturreservatet är beläget inom ett område som har givits mycket högt naturvärde i Länsstyrelsens naturvårdsprogram och naturkatalog över värdefulla naturområden (remissförslag 1996, områdesnummer 88.37b. Områdesnummer 88.33 i länets naturvårdsprogram, 1983).

Inventeringsunderlag

Norrtälje kommun har låtit genomföra en inventering i området, redovisad i rapporten *Långsjön/Karlsdalsmossen Naturinventering av ett skogs- och våtmarksområde*. I rapporten framhålls att området är ett av de allra värdefullaste skogs- och våtmarkskomplexen i Norrtälje kommun. I Länsstyrelsens våtmarksinventering har våtmarkerna kring Långsjön bedömts som särskilt värdefulla våtmarker (klass 1). Våtmarkerna kring Karlsdalsmossen bedömts som värdefulla våtmarker (klass 2).

Regeringen uppdrog juni 2002 åt Naturvårdsverket att genomföra en naturvårdsbedömning av all statlig skogsmark (Statliga Naturskogar och Urskogstypade Skogar - SNUS). Syftet var bland annat att sammanställa och bedöma den befintliga kunskapen om de statliga skogarnas natur- och kulturvärden. Resultatet presenterades 2004 i en huvudrapport samt beskrivningar av värdefulla skogar på statens mark. Långsjöns domänreservat och skogarna som omger reservatet samt vidare österut beskrivs i rapporten (SNUS-objekt Karlsdalsmossen, områdesnummer 2842)

Natura 2000-område

Reservatsområdet har föreslagits av regeringen till EU-kommissionen att ingå i nätverket Natura 2000. De naturtyper som i enlighet med EG:s art- och habitat-

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

direktiv (92/43/EEG) utgjort grund för att området föreslagits anges under rubriken *Administrativa uppgifter om naturreservatet* ovan.

Ärendets beredning

I juni 2008 träffades en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sveaskog om skydd för vissa särskilt värdefulla naturskogsområden runt om i Sverige. Urvalet av områden är baserat på den inventering av värdefulla statliga skogar (SNUS), vilken genomfördes av Naturvårdsverket och länsstyrelserna åren 2002-2003. Reservatsbildningen är en del i Sveaskogs naturvårdssatsning, vilken innebär att större arealer produktiv skogsmark avsätts för naturvårdsändamål. Enligt överenskommelsen kvarstår Sveaskog som markägare, samtidigt som bolaget inte har några krav på ersättning för reservatsbildningen.

I samband med att Naturvårdsverket har köpt mark av Sveaskog söder om Långsjön har länsstyrelsen föreslagit att det ursprungligt föreslagna SNUS-objektet utvidgas med 14,4 hektar till att få den utsträckning som framgår av beslutskarta, bilaga 1. Detta för att reservatsområdets arrondering blir bättre och innebär en ökad skyddszon för Natura-2000 området. Det område som tillkommer innebär även att värden knutna till lövträdmiljöer i Karlsdalsmossen på lång sikt kan stärkas genom små och enkla riktade insatser i dessa lövträdsrika delar. Lantmäteriet har mätt in reservatsområdet och markerat brytpunkter i terrängen.

Förslag till beslut om Karlsdalsmossens naturreservat samt fastställande av ny skötselplan har enligt 24, 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd m.m. skickats på remiss till markägaren, jakträttsinnehavarna samt Norrtälje kommun, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Sveriges geologiska undersökning (SGU). Någon erinran mot förslaget att utvidga naturreservatet har inte inkommit. Norrtälje kommun har föreslagit att den idag ej trädbevuxna öppna delen av Karlsdalsmossen även fortsättningsvis ska hållas öppen i det fall den börjar växa igen. SGU har lämnat uppgifter om berggrunden i området. Skötselplanen har kompletterats med dessa uppgifter.

Länsstyrelsens bedömning

Bakgrund

Den i sen tid orörda skogen med lång kontinuitet utgör grunden till dess höga naturvärden. I området finns hotade och hänsynskrävande växt- och djurarter. Skogsavverkningar och annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden äventyrades. Redan vid beslut om Långsjöns Domänreservat 1996 fanns kunskap om intilliggande områdets värden, men med hänsyn tagen till de omständigheter som då rådde fick frågan om ett skydd av de marker som nu är aktuella avvakta. Med anledning av områdets höga värden och överenskommelsen om

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

skydd av särskilt värdefulla naturskogsområden på Sveaskogs marker har Länsstyrelsen tagit upp frågan om bildande av ett naturreservat.

Föreskrifter meddelade med stöd av naturvårdslagen (numer med stöd av 7 kap.5 § miljöbalken) om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet, för det tidigare Långsjöns reservat omfattar nu hela reservatet Karlsdalsmossen. Ett förtydligande om att naturvårdande åtgärder ska kunna genomföras har gjorts. Länsstyrelsen har valt att ändra namn på reservatet från Långsjöns domänreservat till Karlsdalsmossen. Detta för att undvika två reservat i länet med namnet Långsjön (det finns ett reservat i Nacka med namn Långsjön) samt dels för att ett nytt namn för området anger att det omfattar ett nytt större område.

Ändring av ordningsföreskrifter

Sex av de föreskrifter som i tidigare beslut meddelats med stöd av naturvårdslagen (föreskrifter som meddelats med stöd av 10§ naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttä inom reservatet motsvaras numer av 7 kap 30§ i miljöbalken) har tagits bort i detta beslut. Av 7 kap 30§ miljöbalken framgår att ordningsföreskrifter inte ska göras mer ingripande än vad som är motiverat av skyddsbehovet. Följande förbud är borttagna: förbud mot att störa djurlivet, förbud mot att fånga och insamla ryggradslösa djur, förbud mot medförande av okopplad hund, förbud mot att tälta, elda samt förbud mot att framföra motordrivet fordon. De borttagna förbuden rör aktiviteter som bedöms förekomma i så liten utsträckning i reservatsområdet att de inte utgör något hot mot områdets värden. De väsentliga delarna av dessa förbud regleras genom fridlysningsföreskrifter m.m. som ändå gäller i reservatet (se ovan under upplysningar). Länsstyrelsen anser således att de kan tas bort.

Förenlighet med översiktsplan

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbildningen är väl förenlig med gällande översiktsplan för Norrtälje kommun, antagen i april 2004. Översiktsplanen redovisar det befintliga reservatet och Natura 2000-områdena. Det framgår vidare att det ligger i ett större område med särskilda miljövärden.

Hushållning med mark- och vattenområden

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Intresseprövning

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

Miljö kvalitetsmål

Länstyrelsen bedömer att reservatet är förenligt med regeringens miljö kvalitetsmål. Reservatsbildningen bidrar till att uppfylla miljömålet Levande skogar, genom att skyddsvärd skogsmark får ett långsiktigt skydd enligt miljöbalken, samt att mängden död ved i skogen tillåts öka under naturliga processer. Reservatsbildningen bidrar också till miljömålet Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag samt miljömålet Ett rikt växt- och djurliv.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3, Hur man överklagar.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Katarina Kämpe. Samråd har skett med avdelningen för planfrågor. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljödirektör Lars Nyberg, naturvårdschef Anders Nylén, länsassessor Björn Lundin samt miljöhandläggare Ulf Birgersson, föredragande.

Katarina Kämpe

Ulf Birgersson

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning och Stockholms läns författningssamling.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

BESLUT

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Sändlista

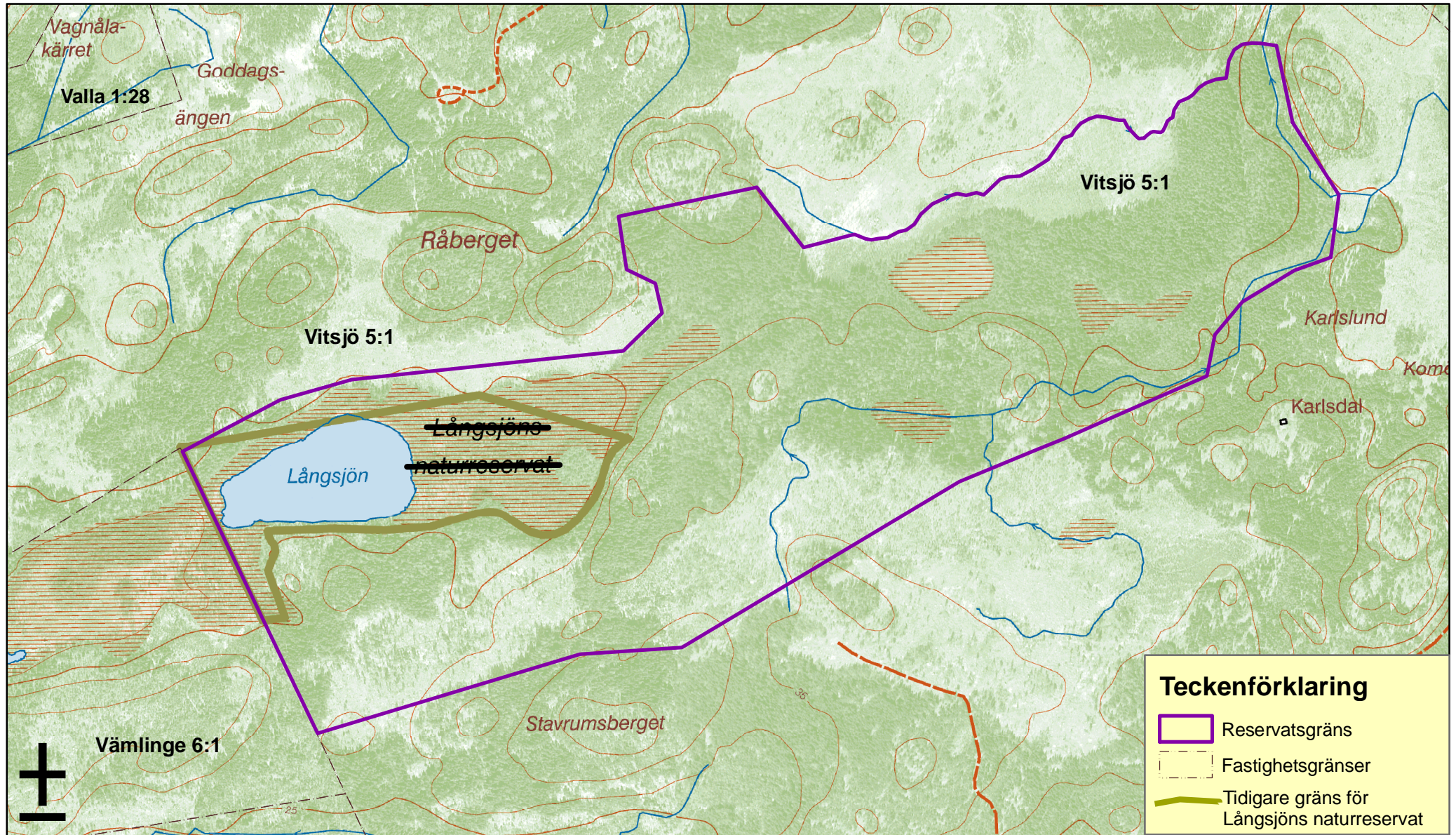
Reservatsbeslut + skötselplan

Sändlistan är borttagen i denna version
eftersom den innehåller personuppgifter.

0 100 200 300 400 500 600 meter

Originalets skala 1:10 000

Skötselplan för naturreservatet Karlsdalsmossen

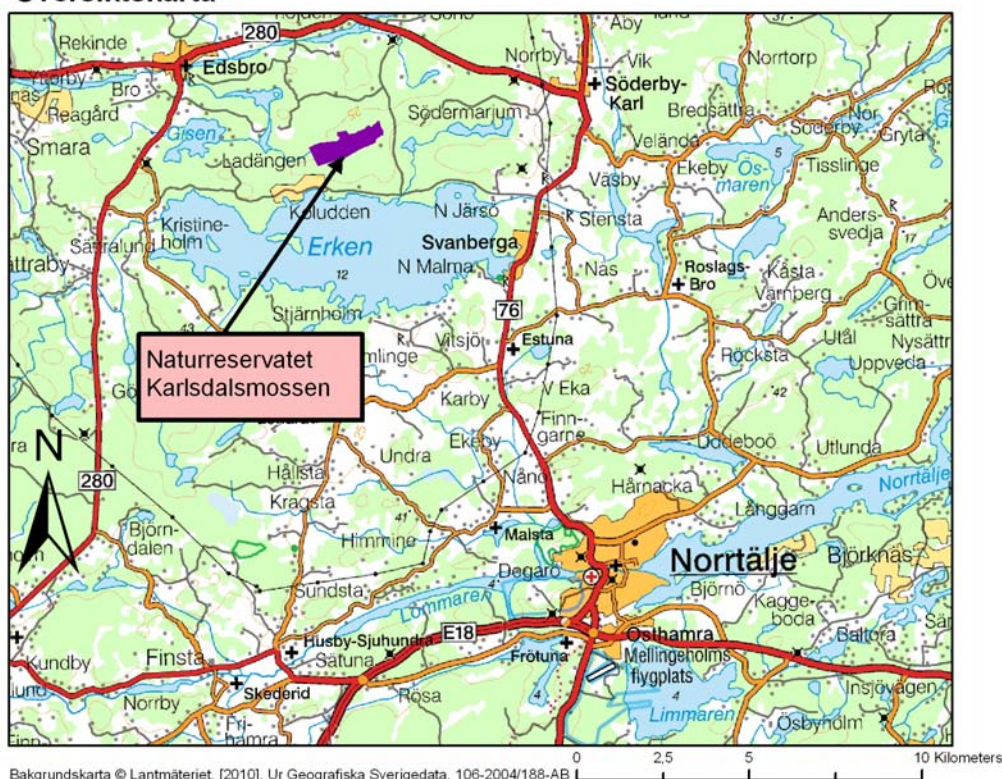
Inledning

Denna skötselplan har tagits fram för naturreservatet Karlsdalsmossen i samband med utvidgningen av det tidigare reservatet.

Skötselplanen innehåller en allmän beskrivning av området. Därefter följer en plandel där den långsiktiga målsättningen för området anges. Skötselplanen är fastställd vid Länsstyrelsens beslut om reservatet och är en bilaga till beslutet. Fastställelsen innefattar inte den ekonomiska utredningen.

Behov av naturvårdande skötsel i området på kort och lång sikt bedöms vara tämligen litet. Området ska i huvudsak utvecklas fritt. Det är i de delar med yngre skog utmed gränserna där behovet av naturvårdsåtgärder är störst. Skötselåtgärderna som föreslås syftar till att uppnå strukturer som är viktiga för skogslandskapets mångfald.

Översiktskarta

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

1. BESKRIVNING AV RESERVATET

Översikt

Reservatet är cirka 120 hektar och omfattar ett cirka 115 hektar stort skogs- och våtmarksområde kring Långsjön som är cirka 5 hektar. Skogen i området är barrträdsdominerad och granen är dominerande trädslag. Men på sina håll förekommer rena tallbestånd. Bland annat så omges den ännu öppna Karlsdalsmossen av tall på torvmark med skvattram. Imponerande gamla tallar finns i fuktiga till blöta kärr öster om Långsjön. Huvudsaklig del av området utgörs av äldre naturskog med inslag av al, asp och björk. Rena lövträdsbestånd finns inte i någon större utsträckning. De som finns utgörs i första hand av mindre lövsumpskogar. Gammal asp finns i området, bland annat i ett parti mellan Långsjön och Karlsdalsmossen. I områdets ytterkanter finns ungskogar med stort inslag av löv, främst björk. Dessa delar med yngre skog med inslag av äldre träd som sparats vid avverkning har tagits med för att utgöra skyddszoner mot sumpskogsområden samt att dessa lövträdsrika delar på sikt kommer att vara ett viktigt komplement för att på lång sikt vidmakthålla ett påtagligt lövträdsinslag i området.

Merparten av områdets skogar är dock äldre naturskog, bitvis med påtagligt inslag av asp. I skogen finns naturskogsstrukturer som gamla träd, olikåldrighet och död ved i olika former och förmultningsstadier. I skogsmark har sådana strukturer stor betydelse för många specialiserade och ovanliga växter och djur.

Läge

Reservatet ligger ungefär 15 km nordnordväst om Norrtälje. Den västra delen av reservatet ligger cirka en kilometer norr om fritidshusområdet Koludden vid Erkens norra strand. Reservatet sträcker sig från Långsjön i väster cirka två kilometer nordost ut mot Komötet. Avståndet till närmaste busshållplats är cirka 7 kilometer. Med bil nås området från Norrtälje via väg 76 mot Vaddö. Tag av mot Kristineholm norr om Svanberga. Tag efter 4 kilometer återigen av på väg som går norrut. Efter 1,5 km på denna väg finns parkeringsmöjlighet för enstaka bilar vid en igenväxande åkerlycka. Där löper en mindre stig (ej markerad) mot nordväst in i skogen. Det är cirka 400 meter fram till de östliga delarna av reservatet. Härifrån är det cirka 1,5 - 2 km genom mestadels stiglös terräng fram till Långsjön. Det finns inte några markerade stigar eller iordninggjorda P-platser för området.

Långsjön ingår i Skeboåns avrinningsområde (57). Sjön avvattnas närmast åt väster via Gyllkärret och vidare via Fansjön.

Datum
2011-01-28Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Naturtyper

Naturresevatets areal fördelar sig på följande naturtyper, enligt Metrias satellitbildstolkning, KNAS (hektar):

Naturtyp	Areal (ha)
Tallskog	3,4
Granskog	28,4
Barrblandskog	17,8
Barrsumpskog	13,3
Lövblandad barrskog	11,1
Triviallövskog	1,0
Ädellövskog	0,2*
Lövsumpskog	2,2
Hygge till yngre skog	33,6
Impediment	0,6
sumpskogsimpediment	0,5
Våtmark	2,2
Övrig öppen mark	0,2
Sötvatten	5,6
Total areal	120,1
Areal skogsmark	112,1
Areal produktiv skog	111,0

* Den del som karterats som ädellövskog är förmodligen det bestånd med gammal grov asp som finns i området. Detta ska kontrolleras i fält. I området finns inslag av enstaka ädla lövträd såsom lind och lönn.

Natura 2000

Reservatet omfattar två Natura 2000-områden, Långsjön (SE0110103) och Karlsdalsmossen (SE0110122). Långsjön ingår i sin helhet i det nya reservatet. Den del av Natura 2000-område Karlsdalsmossen som ligger på Sveaskogs marker kommer att ingå i det nya reservatet. Huvudsaklig del (cirka 70 % av arealen) av reservatet ingår således i Natura 2000-nätverket. (Före utvidgningen omfattade reservatet endast Natura 2000-område Långsjön.) Följande Natura 2000-habitat är angivna i bevarandeplanen för området.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

<u>Natura 2000-habitat:</u>	<u>areal</u>
Dystrofa sjöar och småvatten (3160)	ca 5 ha
Öppna, svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	ca 2 ha
* Västlig taiga (9010)	ca 46 ha
* Lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080)	ca 3 ha
* Skogsbevuxen myr (91D0)	ca 16 ha

* Prioriterad naturtyp – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU

Geologi och topografi

Området ligger i en liten sänka – dalgång mellan Stavrumsberget i söder och Råberget i norr. Sänkan stäcker sig i huvudsak i öst – västlig riktning. Reservatets högsta delar är de som gränsar mot Stavrumsberget och Råberget vars högsta delar ligger på drygt 40 meters höjd över havet. Långsjön ligger på cirka 20 meters höjd över havet. Berget går i dagen på några håll i reservatet. Berggrunden utgörs av sura till intermediära magmatiska bergarter (granit till granodiorit) Söder om Långsjön sträcker sig ett blockrikt parti åt sydost ned mot Stavrumsberget. Dominerande jordart i området är sandig morän. Stora partier med torv återfinns kring Långsjön i väster samt i reservatets östra del. I huvudsak är det kärrtorv med ett parti med mossetorv vid Karlsdalsmossen i öster.

Historisk och nuvarande markanvändning

Huvuddelen av den gamla skogen är i stor utsträckning opåverkad av det moderna trakthyggesbruket. I reservatet ingår delar med ungskog (trakthyggen) av arronderingsskäl och som övergångszoner mot befintliga våtmarker. Den yngre skogen finns i huvudsak norr eller söder om befintliga våtmarkspartier eller gränsande mot äldre skog. I det ursprungligen avsatta domänreservatet finns inte några spår av skogsbruk. Av häradskartan från 1900-talets början framgår att det är ett barrskogsdominerat område med inslag av lövträd. Det är också den bild man får av området även idag 100 år senare.

Efter Norrtälje kommuns inventering av området i början av 1990-talet så har skogen lämnats i det närmaste orörd i det område som beskrevs i den rapport som togs fram.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Skogsmark

Skogen i området präglas av topografin där områdets läge i en relativt flack sänka eller dalgång, med fuktiga till våta delar, utgör förutsättningarna för den fördelning av skogsmiljöer som finns i området. Området är barrskogsdominerat med inslag av lövträd. I fuktiga till blöta delar – kärr – finns små lövsumpskogar ofta små alkärr med al på välutvecklade socklar. Rena tallbestånd omger den öppna delen av Karlsdalsmossen. Söder om Karlsdalsmossen och västerut finns ett inslag av asp samt ett mindre område med gammal asp. I sumpskogsmiljöerna öster om Långsjön finns imponerande gamla tallar. Gammal tall återfinns också på de hållmarker som finns i området.

Inventeringar

Norrtälje kommun genomförde 1991 en inventering av området och redovisar att det är ett mycket värdefullt skogs- och våtmarkscomplex. Vid våtmarksinventeringen i Stockholms län har våtmarkerna kring Långsjön pekats ut som våtmarker med mycket höga naturvärden och Karlsdalsmossen som våtmark med höga naturvärden.

Skogsstyrelsen har vid sumpskogsinventering pekat ut de sumpskogsavsnitt som finns inom området. I sumpskogsinventeringen delas sumpskogarna in i olika hydrologiska typer. I området utgörs de huvudsakligen av kärrskog och fuktskog.

Vid flygbildskartering av örtbarrskogar i Norrtälje kommun 2004 har ungefär 22 hektar inom reservatsområdet bedömts vara örtbarrskog.

I och med beslut om utvidgning omfattar naturreservatet det område som beskrevs dels vid Norrtälje kommuns inventering samt vid inventeringen av skyddsvärda statliga skogar som genomfördes under 2003 och som redovisas i Naturvårdsverkets rapport *Skyddsvärda statliga skogar* (rapport 5341). Karlsdalsmossen (objekt 2842) är ett av fyra områden på Sveaskogs markinnehav i länet i inventeringen.

Långsjön

Långsjön är ett gott exempel på naturtypen dystrofa sjöar och småvatten, det vill säga brunvattensjö. Den har lågt siktdjup (kring 0,6 m) på grund av vattnets bruna färg som härstammar från torv och humusämnen från omgivande torvmarker och gungflyn. Sjön är handlodad från is. Lodningen visar att formen är relativt baljlik med få grundområden. Den är grundare i de västra delarna. Maxdjupet ligger på omkring tre meter med ett medeldjup på omkring två meter. Sjöns avrinningsområde är cirka 56 hektar stort och utgörs enbart av skogsmark. Avrinningsområdet omfattar även skogsmark norr och söder om reservatet. Vid kartering 2010 utgör hygge och ungskogar cirka 28 % av avrinningsområdets areal.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Sjön är relativt artfattigt och hyser få för habitatet unika arter. Långsjön kantas av en bård med bladvass. Innanför bladvassen finns bland annat flaskstarr och trådstarr.

Flora och fauna

Reservatsområdets relativa orördhet under lång tid bidrar, tillsammans med områdets variation av biotoper, från blöta kärr till torra höjdparter, till en värdefull flora och fauna. Området har genom sitt läge i terrängen en hög och jämn luftfuktighet.

I området har flera signalarter och rödlistade arter noterats, se tabell 1 nedan. Fiskgjuse, havsörn och duvhök häckar i området eller dess närhet. Tretåig hackspett noterades häckande i området vid inventering 1991 och har regelbundet iakttagits där. Under de senaste åren har dock inte någon häckning noterats. Någon inventering av insektsfaunan har ännu inte utförts.

Tabell 1. Vid inventeringar och fältbesök i området har följande signal- och/eller rödlistade arter noterats. Sex av dessa arter är rödlistade (Rödlistade arter i Sverige 2010).

Svampar	Mossor	Lavar	Kärlväxter
Brandticka (VU)	Blåmossa	Almlav (NT)	Blåsippa
Fyrflikig jordstjärna (NT)	Platt fjädermossa	Garnlav	Granbräken
Granticka (NT)	Purpurmylia	Lunglav (NT)	Jungfru Marie nycklar
	Stor revmossa	Ringlav (VU)	Missne
	Stubbspretmossa		Myskmadra
	Terpentinmossa		Nästrot
	Vågig sidenmossa		Ormbär
	Rörsvepemossa		Korallrot
			Skogsbräsma
			Skärmstarr
			Spindelblomster
			Tandrot
			Tibast
			Vårärt
			Vätteros
			Ögonpyrola

Rödlistans kategorier. CR = Akut hotad (Critically Endangered), EN = Starkt hotad (Endangered), VU = Sårbar (Vulnerable), NT = Missgynnad (Near Threatened).

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Rödlistade arter

Här beskrivs kortfattat två av de sällsynta arter som har påträffats i området. Det är arter som signalerar höga naturvärden.

I området finns en förekomst av **ringlav**. Den växer främst på gamla, långsamväxande granar och tallar i orörda och relativt glesa bestånd. Ringlaven signalerar ett mycket högt naturvärde och indikerar en lång skoglig kontinuitet med gamla träd. Laven är beroende av jämn hög luftfuktighet och är känslig för förändringar i mikroklimatet. Den överlever inte i skogsbestånd som gränsar till kalhyggen (Nitare m.fl., 2000). Ringlaven är klassad som sårbar (VU) enligt ArtDatabanken (2010).

På en granlåga i reservatets nordöstra del har fynd av **brandticka** gjorts. Brandticken bildar stora och lätt igenkännbara fruktkroppar. Den är nedbrytare i grova granlågor, men växer någon enstaka gång även på tall, asp och björk. Brandticken förekommer i olikåldriga, och vanligen i under lång tid orörda, fuktiga granskogar, ofta i kärrkanter eller vid bäckar. Den totala populationen i landet bedöms ha minskat, huvudsakligen p.g.a. försämrad tillgång på grova granlågor. Brandticken är klassad som sårbar (VU) enligt ArtDatabanken (2010).

Övriga signalarter

Förekomsten av blåsippa, vårärt, tandrot och tibast i grandominerade delar av området är en god indikation på att det finns inslag av kalk i moränen.

Tillgänglighet

Området ligger avskilt och nyttjas inte i någon större omfattning av det rörliga friluftslivet. Det är cirka 400 meter från reservatets östra del fram till vägen som går norrut mot Sonö från Erkenvägen. Härifrån är det cirka två kilometer fram till Långsjön.

Slitage- och störningskänslighet

Mosse- och sumpskogsvegetationen är känslig för slitage genom exempelvis tramp. I området eller i dess närhet finns störningskänslig fågelfauna. Då området har få besökare finns inte några tecken på förslitningsskador i området.

Byggnader och anläggningar

I reservatsområdet finns inte några byggnader eller anläggningar.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

2. PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande principer

Vegetationen

Vegetationen inom naturreservatet skall huvudsakligen få utvecklas fritt utan vårdåtgärder. I delar med yngre lövträdsrik skog bör lövträd gynnas vid naturvårdsåtgärder. Punktinsatser bör dock kunna utföras i syfte att gynna hotade och skyddsvärda arter, t.ex. genom lätt ljushuggning av växtplatsen. Viss ljushuggning bör också ske för att gynna asp i reservatet. Avverkat virke eller avverkningsrester som inte av naturvårdskäl bör lämnas på platsen får tillvaratas av markägaren (Sveaskog)

En ökning av mängden död ved och antalet grova träd är eftersträvansvärt. Detta förväntas ske genom att området i huvudsak utvecklas fritt. Bildande av död ved får dock påskyndas genom mindre insatser av ringbarkning och fällning, vilket gärna kan ske i kombination med ovanstående punktinsatser för vissa arter.

Djurlivet

För närvarande planeras inga särskilda skötselåtgärder för djurlivet. En rad arter gynnas av att området lämnas orört, såsom hackspettar och vissa insekter.

Jakt och fiske

Jakten är förbehållen jakträttsinnehavarna. Jakten får ske enligt gällande jaktlagstiftning. I reservatsområdet finns inte några siktgator uppröjda och nya siktgator får inte anläggas. Vid uttransport av fällt högvilt (älg, hjort eller vildsvin) till närmaste bilväg får traktor eller terrängskoter användas. Uttransporten ska göras så att minsta möjliga skada uppstår på mark och vegetation. Såvitt känt sker inte något fiske i Långsjön.

För Vitsjö 5:1 är det Sveaskog AB som i egenskap av markägare upplåter jakträtten. Vid upplåtelser bör Sveaskog AB upplysa om de begränsningar som följer av reservatsföreskrifterna

Tillgänglighet och vistelseregler

Reservatet ska vara tillgängligt för allmänheten enligt allemansrättens principer, men med de begränsningar som följer av reservatsföreskrifterna.

Det finns inte några markerade stigar fram till reservatet. I dagsläget finns ej några planer på att markera stig fram till reservatsområdet. I reservatet finns inte några markerade stigar.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

All åverkan på levande och döda träd, såväl stående som liggande, är förbjuden enligt reservatsföreskrifterna.

Reservatets gränser och informationsskyltar

Inmätning och fast markering av reservatsgränsens brytpunkter har gjorts av Lantmäteriet. Karta med teknisk beskrivning finns tillgänglig hos Länsstyrelsen. Reservatets gränser ska märkas ut av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar. I samband med det tas markeringar för det gamla reservatet bort.

Information om reservatet och dess föreskrifter ska finnas på skyltar som framställs enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. Skyltarna sätts upp på lämpliga ställen i anslutning till reservatet, (skötselkarta, bilaga 1 anger förslag på lämpliga lägen).

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i fyra skötselområden, utifrån miljö/markslag och den skötsel som ska genomföras.

Skötselområde 1 – skogs- och våtmarker

Beskrivning

Skötselområdet omfattar merparten av reservatet och utgörs av i huvudsak av gammal och olikåldrig barrskog där gran och tall dominerar med ett inslag av olika lövträd beroende på fuktighet och jordart. Området är mångformigt och i fuktiga till blöta partier finns lövträdsdominerad bestånd. Sydväst Karlsdalsmosen finns en mindre del som domineras av asp. Ädla lövträd som ask och lönn förekommer sparsamt och man finner också enstaka exemplar av skogslind i området. Al och björk återfinns främst i de fuktiga till blöta partierna. Spår av skogsbruk förekommer men präglar inte området. Söder om Långsjön finns ett äldre hygge (drygt ett hektar) med yngre skog.

Områdets fördelning av skogstyper beskrivs i Norrtälje kommuns inventeringsrapport från området. Indelningen baseras där på Nordiska ministerrådets vegetationsindelning. Vid naturtypskarteringen (se sid 3, ovan) har områdets olika skogstyper karterats baserat på dominerande trädslag.

Bevarandemål

Målet är att bevara en gammal barrdominerad skog med sin naturliga variation av trädslag och strukturer. Den skogliga kontinuiteten ska bestå. Förekommande rödlistade arter som är knutna till skogsmiljön ska därigenom ges förutsättningar att reproducera sig och leva kvar i området. Mängden död ved (lågor och torrakor) ska öka.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Gynnsamt tillstånd

Gynnsamt tillstånd råder

- när skogen är i ett självgallrande och självföryngrande tillstånd,
- när spår av skogsbruk inte kan återfinnas (med undantag av eventuella naturvårdande punktinsatser för att gynna vissa arter)

Skötselåtgärder

Skogen ska i huvudsak utvecklas fritt under naturliga processer. Naturvårdande punktinsatser för att gynna lövträd eller rödlistad art får utföras. Sådana insatser ska dokumenteras och föregås av samråd inför insatsen.

Skötselområde 2 – lövträdsrika ungskogar

Beskrivning

Unga lövträdsrika skogar utmed reservatets gränser. Nordost och nordväst om Stavrumsberget ungskog med inslag av äldre träd, främst lövträd i fuktiga till blöta partier.

Bevarandemål

Blandskog som är olikåldrig och luckig och som på mycket lång sikt utgörs av skog som innehåller naturskogsstrukturer liksom skötselområde 1. Hög lövträdsandel ska eftersträvas initialt.

Gynnsamt tillstånd

Gynnsamt tillstånd råder när

- Skogen i skötselområdet är gammal och olikåldrig med förekomst av naturskogsstrukturer som gamla träd och död ved i olika former.

Skötselåtgärder

Återkommande extensiva skötselåtgärder som syftar till att skapa olikåldrighet och luckighet i skötselområdet. Åtgärder som syftar till att dana grova träd är viktiga initialt. I första hand bör lövträd gynnas. På mycket lång sikt är målet att området ska kunna förenas med skötselområde 1 och ingå i dess skötselregim.

Skötselområde 3 – Långsjön

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av Långsjön som idag är en cirka 5,5 hektar stor sjö omgiven av skogs- och myrmark.

Bevarandemål

Långsjön ska även i fortsättningen ha en låg eller obetydlig påverkan av gödningsämnen och föroreningar från omgivande marker.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Skogen i sjöns närmaste omgivning (i reservatet) är undantagna från skogsbruk.

Gynnsamt tillstånd

Gynnsamt tillstånd råder när

- Skogs och myrmark i Långsjöns omgivning, i reservatet, endast förändras genom fri utveckling.

Skötselåtgärder

Några skötselåtgärder bedöms i dagsläget inte vara aktuella. Det är önskvärt med regelbunden provtagning i sjön för att kunna följa dess tillstånd. Sjöns växt- och djurliv bör inventeras.

Skötselområde 4 – Karlsdalsmossen

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av den öppna delen av Karlsdalsmossen som kantas av tall på myrmark, tallskvattramosse. I norr gränsar mossen mot ungskog, skötselområde 2. I Skötselområde 2 (ungskogar) som gränsar mot mossen i norr får naturvårdande åtgärder genomföras, se ovan.

Bevarandemål

Karlsdalsmossen ska även i fortsättningen ha en låg eller obetydlig påverkan av gödningsämnen och föroreningar från omgivande marker. Mossens hydrologi ska vara opåverkad. Skogen i mossens närmaste omgivning (i reservatet) är undantagna från skogsbruk.

Gynnsamt tillstånd

Gynnsamt tillstånd råder när

- Karlsdalsmossen endast förändras genom fri utveckling.

Skötselåtgärder

Några skötselåtgärder bedöms i dagsläget inte vara aktuella. Mossens utveckling ska följas. I den mån igenväxning, till följd av mänsklig påverkan, sker ska naturvårdande röjningar kunna genomföras. En sådan röjningsåtgärd ska föregås av analys av orsak till igenväxning samt en särskilt framtagen genomförandeplan. För att kunna följa eventuell igenväxning bör dagsläget dokumenteras (exempelvis genom fotografering) och regelbundet följas upp.

Reservatsförvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen skall vara reservatsförvaltare för naturreservatet. Det innebär ett övergripande ansvar för att syftet med reservatet uppnås och omfattar bland

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

annat praktiska skötselåtgärder samt uppsättande av informationsskyltar samt uppföljning av området utveckling.

Tillsyn inom naturreservatet utförs av Länsstyrelsen eller av särskilt utsedd tillsynsman. En tillsynsplan bör tas fram. Anteckningar om tillsyn och övrig reservatsförvaltning ska kontinuerligt föras av Länsstyrelsen eller uppdragstagaren.

Ekonomisk plan för naturvårdsförvaltningen (undantas från fastställelse)

Finansiering av naturvårdsförvaltningen sker genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt m.m. Förvaltningskostnaderna utgörs av gränsmarkering, informationsskyltning, naturvårdsåtgärder, tillsyn samt dokumentation.

Dokumentation och uppföljning

Befintlig dokumentation

Området är beskrivet i Norrtälje kommuns inventering av området. Det är även dokumenterat vid upprättandet av bevarandeplaner för Natura 2000-områdena.

Kommande dokumentation

Reservatet bör dokumenteras ytterligare för att möjliggöra uppföljning av dess Natura 2000-habitat och -arter, samt av förekommande rödlistade arter. En inventering av svampfloran och insektsfaunan bör utföras, i syfte att dokumentera skyddsvärda arter. Resultat av sådana undersökningar får ligga till grund för skötselåtgärder som inte har specificerats i denna skötselplan samt för revidering av skötselplanen.

Undersökningar som Länsstyrelsen låter genomföra i syfte att dokumentera reservatsområdet eller skapa underlag för skötselåtgärder får ske utan hinder av reservatsföreskrifterna. Exempelvis kan växter och djur behöva samlas in för artbestämning.

Uppföljning som grund för revidering av skötselplan

En uppföljning av förändringar i skogstillståndet och naturvärdena som följd av de naturliga förloppen bör göras om cirka 20 år för att då bedöma behovet av en översyn av skötselplanen.

Uppföljning av genomförda skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation och uppföljning av eventuellt genomförda skötselåtgärder.

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs för reservatet.

Länsstyrelsen kan efter skötselplanens fastställande komplettera med parametrar och mätmetoder för att följa upp och utvärdera uppsatta bevarandemål.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Plats	Prioritering
Informationsskyltning	2011 - 2012	Förslag till placering i bilagd karta till skötselplanen	1
Gränsmarkering, ny gräns	2011 - 2012	-	1
Avmarkering av det tidigare reservatets gräns	2011 - 2012		1
Naturvårdande ungskogsröjning för att gynna lövträd och uppkomst av grova träd	2011 - och framöver	SO 2	1
Långsjön, provtagning för vattenkemi, inventering av flora och fauna.	Inleds 2011. Därefter i lämpligt intervall.	SO 3	1
Dokumentation av Karlsdalsmossen som underlag för uppföljning av ev igenväxning.	Inleds 2011. Därefter i lämpligt intervall.	SO 4	1

Bilaga till Skötselplan för naturreservatet Karlsdalsmossen.

1. Skötselkarta

Datum
2011-01-28

Beteckning
511-2010-014226
0188-02-043
SE0110103
SE0110122

Källförteckning

1. Länsstyrelsen i Stockholms län, 1983. *Naturvårdsprogram för Stockholms län.*
2. Douhan, B. Drycksbäck, M. & Knutsson, J. 1993. Långsjön/Karlsdalsmossen – naturinventering av ett skogs- och våtmarksområde. Naturvård i Norrtälje kommun nr 5
3. Länsstyrelsen i Stockholms län, 1995. Våtmarksinventering i Stockholms län.
4. Länsstyrelsen i Stockholms län, 1996. Beslut om inrättande av naturreservatet Långsjöns domänreservat i Norrtälje kommun. Dnr 231-199610001, 0188-02-0043.
5. Naturkatalogen, remissförslag 1996. Länsstyrelsen i Stockholms län
6. Översiktsplan för Norrtälje kommun, antagen 26 april 2004.
7. Nitare m.fl., 2000. Signalarter, indikatorer på skyddsvärd skog, flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag 2000.
8. Skogsstyrelsens sumpskogsinventering, utdrag från ”Skogens Pärlor” för området. Skogsstyrelsen.
9. Bevarandeplan för Natura 2000-området Långsjön SE0110103. Länsstyrelsen 2007-02-05, dnr 511-2005-071365
10. Bevarandeplan för Natura 2000-området Karlsdalsmossen SE0110122. Länsstyrelsen 2007-02-05, dnr 511-2005-071376
11. Jordartskartan, SGU SER. Ae nr 122, Norrtälje NV. SGU 1998.
12. Berggrundskarta, 2007. Regionala geologiska och geofysiska kartor över Bergslagen. Sveriges geologiska undersökning, serie Ba 58:1. Skals 1:400 000.
13. Rödlistade arter i Sverige, red. Ulf Gärdenfors. ArtDatabanken, SLU, Uppsala 2010.
14. ArtDatabanken, SLU. Artfaktablad.
15. Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000, Naturvårdsverket.
16. Vägledningar för länsstyrelsernas arbete med bevarandeplaner för Natura 2000. Naturvårdsverket.
17. Skyddsvärda statliga skogar, Svealand utom Dalarnas län. Område Karlsdalsmossen nr 2842. Naturvårdsverkets rapport 5341, januari 2004.
18. Överenskommelse om långsiktigt skydd av särskilt värdefulla naturskogsområden 13 juni 2008. Sveaskog och Naturvårdsverket.
19. Naturvårdsverket/Metria 2010. KNAS Kontinuerlig NATurtypskartering av Skyddad natur. Utdrag ur databas.
20. Limnologiska grunddata för Långsjön (664223-165415), Länsstyrelsen i Stockholms län, PM 2010-12-15, opubl.

Karlsdalsmossens naturreservat

Skötselkarta

0 100 200 300 400 500 600 meter

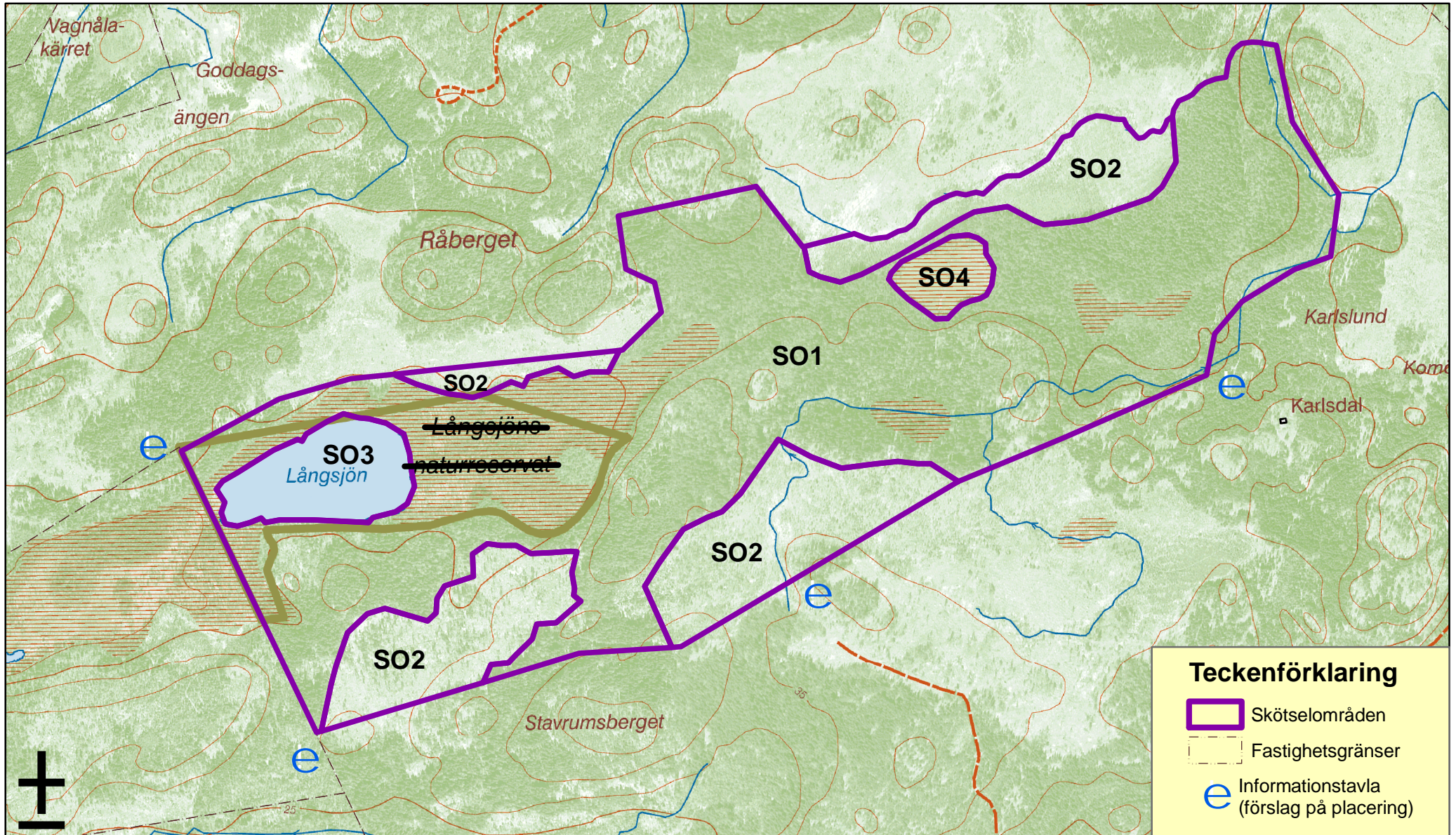
Originalets skala 1:10 000

Bilaga 1 till skötselplan

Dnr. 511-2010-14226

Lst. objektnr. 0188-02-043

NVR-id 2000628

VAR SKALL BESLUTET ÖVERKLAGAS	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos Regeringen, Miljödepartementet .
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M M	<p>I skrivelsen skall Ni</p> <ul style="list-style-type: none"> - tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret) - redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras <p>Ni bör också redogöra för varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.</p> <p>Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.</p> <p>Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.</p>
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall inlämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till Regeringen, Miljödepartementet.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse inom tre veckor från den dag Ni anses ha fått del av beslutet , annars kan Ert överklagande inte tas upp. Sökande och sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse skett i ortstidning. *)
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

*) **INFÖRD I** Dagens Nyheter
Norrtelje Tidning

2011-02-09
2011-02-09

Detta naturreservat är ett SNUS-objekt

SNUS - Statliga Naturskogar och Urskogsartade Skogar. I juni 2008 träffades en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sveaskog om skydd för vissa särskilt värdefulla naturskogsområden. Reservatsbildningen är en del i Sveaskogs naturvårds-satsning där större arealer produktiv skogsmark avsätts för naturvårdsändamål. Enligt överenskommelsen kvarstår Sveaskog som markägare, samtidigt som bolaget inte har några krav på ersättning för reservatsbildning.

Regeringen har antagit 16 miljökvalitetsmål som definierar det miljötillstånd som Sveriges miljöarbete ska sikta mot. Målen ska nås inom en generation, det vill säga till år 2020 och år 2050 då det gäller klimatmålet.

Att bilda detta naturreservat bidrar till att uppfylla fyra miljökvalitetsmål

	Begränsad klimatpåverkan		Grundvatten av god kvalitet
	Frisk luft		Hav i balans samt levande kust och skärgård
	Bara naturlig försurning		Myllrande våtmarker
	Giftfri miljö		Levande skogar
	Skyddande ozonskikt		Ett rikt odlingslandskap
	Säker strålmiljö		Storlagen fjällmiljö
	Ingen övergödning		God bebyggd miljö
	Levande sjöar och vattendrag		Ett rikt växt- och djurliv

Kontakt

Mer information kan du få av
Länsstyrelsens enhet för naturvård.
Tfn: 08 - 785 40 00.
Beslutet finns också att läsa på vår hemsida.

Adress

Länsstyrelsen i Stockholms län
Hantverkargatan 29
Box 22 067
104 22 Stockholm
www.lansstyrelsen.se/stockholm